PWYLLGOR	**PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL**
DYDDIAD:	**11 RHAGFYR 2017**
TEITL:	**GWEITHREDU DEDDF CYDRADDOLDEB 2010 – TACSIS HYGYRCH AR GYFER CADEIRIAU OLWYN**
PWRPAS:	**CYNGHORI AELODAU A GOFYN AM GYMERADWYAETH I WEITHREDU ADRANNAU PERTHNASOL Y DDEDDF**
AWDUR:	**PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD**

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

1.1 Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 (Y Ddeddf) yn cynnwys adrannau sy'n berthnasol i gerbydau sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn a ddaeth i rym ar 6 Ebrill 2017. Mae'r adrannau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Trwyddedu bennu a ydynt yn dymuno cynnal rhestr o gerbydau sydd wedi'u dynodi yn rhai sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn. Pan fydd awdurdod trwyddedu yn gweithredu rhestr o'r fath, rhoddir dyletswydd ar yrwyr y cerbydau hyn, fel yr amlinellir isod yn yr adroddiad.

2. STRATEGAETHAU A PHOLISIAU PERTHNASOL

2.1 Bydd y Pwyllgor yn ymwybodol bod Trwyddedu Cerbydau Hacni a Hurio Preifat a'r amodau cysylltiedig yn fater sy'n cael ei adolygu ar hyn o bryd, a bydd y polisi tacsis integredig newydd yn cynnwys gweithredu darpariaethau perthnasol y Ddeddf, yn ddarostyngedig i gymeradwyaeth gan y Pwyllgor hwn.

2.2 Byddai gweithredu gofynion y Ddeddf mewn perthynas â hygyrchedd i gadeiriau olwyn hefyd yn cyfrannu tuag at yr Amcanion Llesiant yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae diogelwch y cyhoedd yn hollbwysig, ac mae Cyngor Gwynedd yn ceisio rhoi sylw i'r holl agweddau o drwyddedu gyrwyr i sicrhau eu bod yn bersonau addas a phriodol, a'u hyrwyddo fel unigolion proffesiynol.

3. DARPARIAETHAU'R DDEDDF

3.1 Daeth Adrannau 165, 166 a 167 y Ddeddf Cydraddoldeb i rym ar 6 Ebrill 2017, a gall yr adrannau hyn effeithio'n uniongyrchol ar yr awdurdod trwyddedu ac ar yrwyr cerbydau sydd wedi'u dynodi yn hygyrch i gadeiriau olwyn. Bwriedir i'r adrannau hyn sicrhau bod gwell gwybodaeth ar gael i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn am ba gerbydau hacni a hurio preifat yn eu hardal sy'n addas ar eu cyfer, ac iddynt fod yn hyderus y byddant yn derbyn y cymorth angenrheidiol i deithio'n ddiogel.

3.2 Mae Adran 167 y Ddeddf yn rhoi caniatâd i Awdurdodau gynnal rhestr ddynodedig o gerbydau hacni a hurio preifat sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn, ond nid yw'n ei wneud yn ofynnol. Er nad oes unrhyw rwymedigaeth gyfreithiol i gynnal rhestr o'r fath, mae'r Llywodraeth yn awgrymu'n gryf y dylai Awdurdodau Lleol wneud hynny. Lle nad oes rhestr ddynodedig ar gael, nid yw gofynion adran 165 yn berthnasol, a gall gyrwyr cerbydau sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn wrthod cludo defnyddwyr cadeiriau olwyn, wrthod roi cymorth iddynt a chodi tâl ychwanegol arnynt.

3.3 Mae'r Adran Drafnidiaeth (DfT) wedi pennu canllawiau statudol ynghylch gweithredu'r adrannau hyn o'r Ddeddf. (gweler atodiad 1) Mae'r canllawiau hefyd yn argymell pa brosesau y dylai'r Awdurdodau Lleol eu hystyried er mwyn sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu gweithredu'n effeithiol yn eu hardal.

3.4 Awgrym yr Adran Drafnidiaeth ar gyfer y drefn yw:

- Adolygu’r canllawiau a'u cymharu â pholisïau cyfredol lleol
- Paratoi rhestr ddrafft o gerbydau sydd wedi'u dynodi yn hygyrch i gadeiriau olwyn.
- Llunio polisi ar gyfer eithrio gyrwyr o'r dyletswyddau sy'n ofynnol o dan y Ddeddf am resymau meddygol a chorfforol
- Hysbysu perchnogion cerbydau y bydd cerbydau yn cael eu rhoi ar y rhestr, ac y bydd dyletswyddau'n cael eu gosod ar y gyrwyr.
- Gyrwyr i wneud cais am eithriadau yn ôl yr angen
- Yr Awdurdod Trwyddedu i gyhoeddi eithriadau fel sy'n briodol
- Cyhoeddi rhestr o gerbydau sydd wedi'u dynodi yn hygyrch i gadeiriau olwyn, a daw'r dyletswyddau ar yrwyr i rym.

3.5 Mae Adran 165 yn pennu'r dyletswyddau a osodir ar yrwyr cerbydau dynodedig hacni a hurio preifat sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn. Y dyletswyddau yw:

- Cludo'r teithiwr wrth barhau i eistedd yn y gadair olwyn
- Peidio â chodi tâl ychwanegol am wneud hynny
- Os bydd y teithiwr yn dewis eistedd ar sedd teithiwr yn y car, cludo'r gadair olwyn.
- Cymryd y camau angenrheidiol i sicrhau bod teithwyr yn cael eu cludo'n ddiogel a'u bod yn rhesymol gysurus; a
- Rhoi unrhyw gymorth symudedd i'r teithiwr, fel sy'n rhesymol angenrheidiol.

3.6. Mae cymorth symudedd wedi'i ddiffinio yn y Ddeddf fel cymorth i:

- Alluogi'r teithiwr i fynd i mewn ac allan o'r cerbyd;
- Os bydd y teithiwr yn dymuno aros yn y gadair olwyn, galluogi'r teithiwr i fynd i mewn ac allan o'r cerbyd gan aros yn y gadair olwyn;
- Llwytho bagiau'r teithiwr i mewn ac allan o'r cerbyd;
- Os nad yw'r teithiwr yn dymuno aros yn y gadair olwyn, llwytho'r gadair olwyn i mewn ac allan o'r cerbyd.

3.7 Pan fo Awdurdod Lleol yn penderfynu eu bod am ddarparu rhestr ddynodedig o gerbydau sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn, rhaid iddynt weithredu polisi a gweithdrefnau angenrheidiol i eithrio gyrwyr gyda chyflyrau meddygol neu gorfforol fyddai'n eu rhwystro rhag cydymffurfio gyda'r dyletswyddau sy'n gysylltiedig â gyrru cerbyd dynodedig. Mae Adran 166 y Ddeddf yn pennu ffurf yr hysbysiad eithrio y mae'n rhaid i yrwyr sydd wedi'u heithrio ei arddangos wrth yrru cerbyd dynodedig.

3.8 Ar hyn o bryd mae gan yr awdurdod oddeutu 53 o gerbydau trwyddedig fyddai'n cael eu dynodi fel rhai sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn. Gall cyhoeddi rhestr fod yn ffordd o annog cynnydd mewn ceisiadau am drwyddedu cerbydau o'r fath, ac yn anogaeth i gwmnïau sylweddoli bod gwerth economaidd posib i'w gael o gynnwys cerbydau o'r fath fel rhan o fflyd cwmni tacsis.

3.9 Gofynnir i aelodau benderfynu a ddylai'r Cyngor hwn weithredu adran 167 Deddf Cydraddoldeb 2010 i lunio a chyhoeddi rhestrau o gerbydau trwyddedig dynodedig sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn ai peidio. Os bydd Aelodau yn penderfynu y dylai'r Cyngor hwn fabwysiadu'r gofynion hyn, bydd swyddogion yn adrodd yn ôl i'r pwyllgor hwn gyda chynigion ar gyfer polisi eithrio a dogfennau trefniadol i'w hystyried.

3.10 Byddai mabwysiadu rhannau perthnasol y Ddeddf Cydraddoldeb a chyhoeddi rhestr o gerbydau sy'n hygyrch i gadeiriau olwyn yn gwella'r wybodaeth sydd ar gael i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn sy'n dymuno defnyddio cerbydau Trwyddedig, ac yn cynnig eglurder i ddefnyddwyr ac i yrwyr trwyddedig fel ei gilydd. Mae'r Cyngor yn sicrhau ei fod yn ymdrin â'r holl unigolion a sefydliadau sy'n gwneud cais am drwyddedau, neu sy'n ddeiliaid trwyddedau, gyda pharch cyfartal wrth gyfathrebu gyda'r unigolion a'r sefydliadau hynny yn ystod unrhyw broses drwyddedu.

4. ARGYMHELLION

4.1 Bod yr Aelodau yn ystyried ac yn cymeradwyo:

a) gweithredu gofynion adrannau 165, 166 a 167 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

b) bod swyddogion yn paratoi polisi, i'w ystyried gan y pwyllgor, ar y meini prawf ar gyfer eithriadau a'r gweithdrefnau ar gyfer gyrwyr na allent gydymffurfio â'r dyletswyddau a osodir yn y Ddeddf am resymau meddygol neu gorfforol.

c) bod y darpariaethau polisi ar gyfer rhoi'r gweithdrefnau hyn ar waith yn cael eu cynnwys yn yr adolygiad o bolisïau tacsis sydd ar y gweill ar hyn o bryd; a'u cynnwys yn y polisi tacsis unedig fydd yn barod i ymgynghori arno yn fuan.